

Bir Duygu Yaratmak: “Üniversite Kütüphanedir”

Creating a Sensation: “University is a Library”

Kenan Erzurum*

Öz

Kütüphanelerin iyi hizmet vermesi bir anlayış ve imkan meselesidir. “Üniversite Kütüphanedir” anlayış ve duygusu ise Kütüphanenin verdiği doyurucu hizmetle kendini kabul ettirmesinden kaynaklanmıştır.

Bu yaklaşım; iyi kütüphaneciler, zorluk çıkarmayan çözüm odaklı hizmet anlayışı, iyi bütçe ve okuyucunun rahat edeceği fiziki ortamdır. Bunların tamamı önemli olmakla beraber, dinamik bir hizmet anlayışı ve güler yüze yardım etme arzusunun okuyucuya yansıtıldığı ve okuyucunun bütün isteklerinin karşılandığı bir ortam iyi bir kütüphane için en önemli özelliktir.

Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphanesi’nde, bütün okuyucular, bu anlayışı, huzuru ve rahatı bulmaktadırlar. Hiç bir istekleri geri çevrilmemektedir. Karşılarına bürokratik engel çıkarılmamaktadır. Bu da “Üniversite Kütüphanedir” anlayışının bir hafta boyunca, her gün, bir kaç gazete sayfasında bütün ülke ile paylaşılması sonucunu doğurmuştur.

Anahtar Sözcükler: üniversite kütüphaneleri; Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphanesi

Abstract

The provision of library services is a function of an institution’s outlook as well as its available resources. Likewise, the “university as a library” approach is related to an institution’s ability to satisfy library patrons by meeting user need.

* Dr., Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı. e-posta: kerzurum@bahcesehir.edu.tr

Four factors are necessary to implement the “university as a library” approach: well-trained librarians, simple solutions that meet the institution’s service requirements, a well-funded budget, and comfortable physical surroundings for library patrons. Another important factor is a fresh and energetic outlook with respect to the provision of library services; specifically, staff members who not only meet the needs of patrons but also provide a welcoming environment for users.

Library patrons can find this approach at Bahçeşehir University, where all of their needs are met in a comfortable and peaceful environment without bureaucratic complications. The success of their “University is a Library” approach has compelled Bahcesehir University to share their accomplishment with the rest of the nation through a week-long newspaper campaign.

Keywords: *university libraries; Bahçeşehir University Library*

Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphanesi

Günümüzde üniversitelerin şu unsurlardan oluştuğu genellikle kabul gören bir yaklaşımdır: **Öğretim Üyesi, Öğrenci, Kütüphane ve Laboratuvarlar.**

Bahçeşehir Üniversitesi bu anlayışla kurulmuş ve Kütüphanesi’ni de aynı anlayış doğrultusunda hayata geçirmiş ve geliştirmiştir.

Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphanesi’nin kuruluş çalışmaları Üniversitenin 1999 yılında kuruluşu ile beraber başlamıştır. Daire başkanı Dr. Kenan Erzurum, Rektör ve Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanından sonra işe başlayan üçüncü personel olmuştur. Bu durum üniversite mütevelli heyeti ve üniversite yönetiminin kütüphaneye verdiği önemi göstermesi bakımından dikkate değer bir örnektir.

Üniversite kütüphanesine ilk yıllar, ABD’den çok sayıda bağış kitap gelmiş ve kısa sürede hem ayrılan yer ve alan, hem de donanım ve kitap sayısı olarak önemli bir koleksiyon oluşmuştur. Bu arada Hatice Gülçür İnanç ve Ayhan Tuğlu gibi iki deneyimli kütüphaneci transfer edilerek, iyi bir başlangıç yapılmış ve daha sonra aramıza katılan diğer meslektaşlarımızın da katkılarıyla kütüphanemiz olumlu yöndeki gelişmesini sürdürmüştür.

2004 yılından sonra kütüphanenin gelişmesi hızlanmış, istikrarlı bir büyümeye geçilmiştir. Bu büyüme öncelikle bütçedeki artışla başlamış, bu da kitap ve veritabanı

sayısına yansımıştır. Son 3 yılın kütüphane bütçesi; 512.000, 912.000 ve 1.000.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu doğrultuda;

- Bu bütçenin verdiği imkânlarla bağlı olarak, kütüphanemiz, istenen her yayını satın alma imkanına kavuşmuştur. Ayrıca bu alımlar için üniversite mütevelli heyeti ve üniversite yönetimi tarafından kütüphaneye; kütüphane yönetimi tarafından okuyuculara hiç bir bürokratik engel konulmamaktadır.
- Okuyucularımız yayın istemek için kütüphaneye gelme ihtiyacı duymadan, kütüphane otomasyon sistemini kullanarak, istedikleri yer ve saatte yayın isteğinde bulunabilmektedirler. Bu anlayış; kütüphanemiz tarafından okuyucularımıza yapılan duyuru, yüz yüze ve telefonla yapılan yardımla olmuştur.
- Okuyucu istekleri için bölüm başkanı, dekan, rektör veya kütüphane yönetimine danışmak veya izin almak gibi bir engel asla yoktur. Kütüphane yönetimi bu kolaylıkları bütün okuyucularına duyurmuş olup, duyurmaya da devam etmektedir. Kütüphane yönetimi, Beşiktaş ve Beyoğlu bölgeleri başta olmak üzere bazı yayınevleri ile anlaşma yaparak okuyucularımızın ihtiyaç duydukları kitapları okuyucularımızın bizzat satın alma imkânını sağlamıştır. Okuyucularımız ayrıca oturdukları semtlerde bulunan kitapçılardan ihtiyaç duydukları ve kütüphanede olmayan yayınları satın alabilmekte ve faturalar kütüphane tarafından ödenmektedir. Hatta öğle yemeği saatinde isteyen okuyucularımız anlaşmalı olduğumuz yayınevlerine uğrayarak, daha önce kütüphanede olmadığını bildikleri yayınları ücret ödmeden almakta ve kütüphaneye teslim ettikten sonra ödeme yayıncılara yapılmaktadır.
- Yurt dışına giden öğretim üyelerimize kütüphanemizde olmayan kitapları, gittikleri yerden satın alma imkânı sağlanmış ve yurda döndüklerinde kitaplar teslim alınarak bu kişilerin faturaları ödenmiş ve ödenmektedir.
- Acil ihtiyaç duyulan yayınlar bir yandan hemen sipariş edilirken, diğer yandan da aynı yayınlar ILL sistemi ile getirtilerek, ısmarlanan yayınlar gelene kadar okuyucuların ihtiyacı karşılanmaktadır.
- Acil kitap siparişlerinde ve okuyucuların acil olarak kendi aldıkları yayınların katalog, tasnif vb. kütüphanecilik işlemlerinin yapılmasında kütüphanecilerimiz

her işi bırakarak öncelikli olarak bu kitapların işlemlerini yapma görev ve yetkisi ile donatılmış olup, okuyucuların bekletilmesi söz konusu değildir.

- Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphanesi'nde sipariş edilen yayınların temin süresi çok kısadır. Siparişi istenen Türkçe ve yabancı kitaplar hemen her hafta fiyatlandırılmaya gönderilmekte ve en uygun teklife göre o hafta içinde siparişleri verilmektedir.
- Satın alınması istenilen kitapların birinci el kopyaları bulunamadığı takdirde ikinci el kopyaları da satın alınabilmektedir.
- Firmaların temin edemedikleri veya çok acil olarak istenilen kitaplar Kütüphane yönetimi tarafından internet aracılığı ile Amazon'dan da temin edilmektedir.
- Amazondan ülkemize dağıtım olmayan kitaplar için Bahçeşehir Üniversitesi'nin ABD'de bulunan irtibat adresi verilerek yayınlar satın alınmakta ve posta ile kütüphanemize ulaştırılmaktadır.
- Yayın satın alımındaki bu hizmetler tıp, ormancılık, tarım gibi üniversitemizde olmayan konular hariç dışardan gelen okuyucularımıza da verilmektedir. Kültürel alandaki yayın isteklerinde bir sınırlama yapılmamaktadır.
- Satın alınması istenen her yayın için istek sahibine en az 3 bilgilendirme e-postası gönderilmektedir. Bunlar; “yayın fiyatlandırılmaya gönderildi”, “yayın sipariş edildi” ve “yayın geldi, alabilirsiniz” şeklindedir.
- Temin edilemesi mümkün olmayan yayınlar için okuyuculara “stokta yok (O/S)”, “baskısı yok (O/P)”, “henüz basılmadı” gibi yayıncıdan gelen bilgiler ayrıca gönderilmektedir.
- Okuyucularımız ödünç kitap isteklerini ve makale isteklerini de yine çalışma odalarından veya evlerinden sistem üzerinden yapabilmektedir. Bu isteklerin işleme konulması en fazla yarım gündür.
- İster konusal, ister kültürel alandaki kitapların satın alınması hizmeti öğrenci ve diğer çalışanlarımıza da verilmektedir.
- Ödünç kitap ve makale isteklerinde okuyucudan herhangi bir ücret alınmamaktadır.
- Standart vb. başka istekler için de okuyucudan bir ücret alınmamaktadır.

- Okuyucularımızın istediği makaleler yurt içinde bulunamadığı takdirde istek ULAKBİM aracılığı ile yurt dışından karşılanmakta ve bu hizmet için okuyucudan bir ücret istenmemektedir.
- Okuyucularımıza, fakültelerimize ve birimlerimize yeni veya geçmişteki istekleri ile ilgili olarak;
 - Ne zaman sipariş edildiği,
 - Hangi firmaya sipariş edildiği,
 - Firmaların yayın için önerdiği fiyatlar,
 - Gelip gelmediği,
 - Gelmedi ise neden gelmediği konularında anlık bilgi aktarılmaktadır.

Bu imkân ve gayretlere bürokratik engellerin kaldırılması da eklenince okuyucularımız kütüphanemizle daha iç içe olmuş ve memnuniyetleri artmıştır. Bu memnuniyet gerek yönetim ve gerekse okuyucularda kütüphanenin üniversitenin ayrılmaz ve önemli bir parçası olduğu duygusunu yaratmış ve bu duyguyu canlı tutmaya yetmiştir. Sonunda ülkemizde pek alışık olmadığımız **üniversite kütüphanedir** anlayışı ortaya çıkmış ve herkesle paylaşılmıştır. Böylece Türkiye’de ilk defa bir Üniversite, öğrenci kayıtları sırasında tanıtımını kütüphanesini öne çıkararak yapmıştır.

Gerek tanıtım sırasında ve gerekse kayıtlardan sonra öğrencilerimize yapılan bilgilendirmelerde (orientation) BÜ Kütüphanesi’nde istedikleri her yayının alınacağı bilgisi ve sözü verilmiş ve bu sözler tutulmuştur. Bu bilgilendirme doğrultusunda, yıl içinde, çok sayıda öğrencimiz gelerek yayın isteğinde bulunmuştur.

Kütüphanemizin temel hizmet anlayışı; öğretim üyesi, öğrenci, çalışan veya dışardan gelen okurlarımıza hizmet verirken okuyucularımız arasında ayırım yapmadan ve ağırdan almadan görev yapmak olarak belirlenmiştir. İyi bir kütüphanenin dinamik bir çalışma anlayışına sahip, güler yüzlü kütüphaneciler, yeterli bütçe, yeterli ve güncel koleksiyon, ısıtma ve havalandırma sistemi düzgün çalışan, yeterli fiziki alandan geçtiğini düşünürüz. Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphanesi bu imkanlara sahiptir. Sorulara güler yüzle ve geciktirmeden cevap vermek; gerektiğinde odalarımızda veya internet ortamında okuyucularla beraber sorunu çözmek veya onlarla beraber raflara giderek yayının bulunması hizmet anlayışımızın özünü oluşturmaktadır.

Kütüphanemizin kışın kalorifer, yazın da klimasının sürekli ve düzenli çalışıyor olması; Hafta içi gece 24:00'e kadar ve Cumartesi-Pazar günleri de açık olması okuyucularımızın memnuniyetini artırmıştır.

Kütüphanemizde hiç bir zaman kırtasiye malzemesi eksikliği duyulmamıştır. Personelin kalem, kağıt, toner, sırt etiketi, barkot etiketi, manyetik bant vb. işleri ile ilgili ihtiyaçları gecikmeksizin karşılanmaktadır. Bu imkanlar kütüphane personelinin şevk ve heyecanını artırmış ve çözüm odaklı bir kütüphane hizmeti anlayışını ortaya çıkarmıştır.

Kütüphanemizdeki önemli hizmet anlayışı ve uygulamalardan birisi de otomasyon programının bütün modüllerinin kullanılıyor olmasıdır. Teklif alma, satın alma, kataloglama tasnif, süreli yayınlar, ILL, ödünç verme, istatistik, otomatik e-posta yollama, barkot ve sırt etiketi basma vb. olmak üzere programın bütün özelliklerinden yararlanılmaktadır. Bu yaklaşım işlerimizi daha kolay yapmamızı ve sorulara daha kolay ve kısa zamanda cevap vermemizi sağlamaktadır.

Kütüphane e-kaynaklarına uzaktan erişim kütüphanemiz kurulduğundan bu yana sağlanan ve okuyucularımıza duyurulan bir hizmetimizdir. Bunun bilincinde ve bilgisinde olan kütüphanecilerle çalışmak da işi kolaylaştıran en önemli unsurlardandır.

Okuyucuların e-posta ve telefonla devamlı bilgilendirilmelerinin olumlu geri yansımaları olmaktadır.

Bu anlayış okuyucularımızı ve kütüphanecilerimizi karşılıklı olarak çok mutlu etmekte ve kütüphanecilerimiz okul içinde, her gittikleri yerde, işlerini en iyi yapan birimin elemanları olarak teşekkürle karşılanmaktadır. Bu doğrultuda kütüphanemiz için hocalarımızla işbirliği içinde yapılan okuyucu memnuniyet anketinde memnuniyet oranı %90'ın üzerinde çıkmıştır. Bu memnuniyet dışardan gelen okuyucularımızda daha da yüksektir.

Kütüphane ile İlgili Kısa Bilgiler

1. Kütüphanemiz üniversitemizin açık olduğu dönemlerde:
Hafta içi : 08:45-24:00
Cumartesi : 09:30-17:00
Pazar :11:00-17:00 saatleri arasında açıktır.
2. Kütüphanemizde okuyucuların istediği her yayın alınmaktadır.
3. Kütüphanemiz dış kullanıcılarla da açıktır.

- Okuyucularımız veri tabanlarına, evlerinden, bilgisayarlarının proxy ayarlarını yaparak ulaşabilmekte ve tarama yapabilmektedir,
- Okuyucularımız isterlerse 23.000 civarındaki bütün hakları ile satın alınan elektronik kitaplara da evlerinden ulaşarak kitapların istedikleri bölümlerini okuyabilmekte, basabilmekte veya book readerlara, flash belleklere yükleyerek lisans anlaşmaları çerçevesinde kullanabilmektedir.
- Kütüphanemizde 12 adet book reader mevcut olup, isteyen öğretim üyelerine veya doktora ve yüksek lisans yapan öğrencilerimize ödünç verilmektedir,
- Kütüphanemize 12 adet Türkçe 2 adet yabancı basılı gazete gelmektedir,
- Kütüphanemiz açık arşivi olan 9 üniversite kütüphanesinden birisi olup, açık arşivimizde öğretim üyelerimizin kitap, makale ve bildirileri yer almaktadır.

(Tablo 1): Kullanıcı gruplarına göre ödünç verilen yayınlar ve ödünç verme süreleri

Lisans-Önlisans	Y.Lisans	Doktora	Akademik	İdari	Üye
5 kitap 15 gün	10 kitap 30 gün	15 kitap 30 gün	25 kitap 30 gün	10 kitap 30 gün	3 kitap 15 gün
1 DVD 2 gün	1 DVD 2 gün	1 DVD 2 gün	1 DVD 2 gün	1 DVD 2 gün	1 DVD 2 gün
1 Dergi 3 gün	1 Dergi 3 gün	1 Dergi 3 gün	1 Dergi 3 gün	1 Dergi 3 gün	

(Tablo 2): Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphanesinin İmkanları

Personel	1 Daire Başkanı (kütüphaneci), 5 kütüphaneci, 5 yardımcı eleman ve 15 çalışma burslu öğrenci
Bütçe	2010 yılı bütçesi 1.000.000 TL-
Hizmete açık veri tabanı sayısı	72
Basılı kitap sayısı	72.590
Elektronik kitap sayısı	82.015
Güncel basılı dergi sayısı	86 Türkçe +12 yabancı 98
Elektronik dergi sayısı	14.500 yaklaşık
Nadir eser sayısı	7 kitap, 2129 arşiv belgesi
Multimedia (DVD, CD..)	2372
Okuyucu oturma yeri sayısı	200 kişi
Okuyucu sayısı	162.609 (2010 yılı ilk 6 aylık)
Aylık ortalama dış kullanıcı sayısı	4000 kişi
Ödünç alınan kitap sayısı	24.883 (2010 yılı ilk 6 aylık)
Vakıf Üniversite kütüphaneleri arasında bütçe sıralamasındaki yeri	3. sıra
Türkiye devlet ve vakıf üniversiteleri arasında bütçe sıralamasındaki yeri	27. sıra(1)
Türkiye üniversiteleri arasında öğrenci başına yapılan kütüphane harcama sıralamasındaki yeri	20. sıra(2)

(1)Kaynak: Türkiye Üniversite Kütüphaneleri İstatistik Grubu 2009 Yılı Çalışma Raporu.

(2)Kaynak: ANKOS- Türkiye Üniversite Kütüphaneleri İstatistik Grubu 2009 Yılı Çalışma Raporu.

Not: Bilgiler Resmi Gazete ve YÖK sayfasından alınmıştır.